

Πολυεστιακή και πολυεπίπεδη μορφή θεατρικότητας

► «Μεταμόρφωση»: Βασισμένο στις «Μεταμορφώσεις» του Οβίδιου από το ΘΟΚ

Μετάφραση/Διασκευή/Σκηνοθεσία: Μαγδαλένα Ζήρα

Σκηνικά-κοστούμια: Έλενα Κατσούρη

Μουσική: Γιώργος Κολιάς

Χορογραφία-Κίνηση: Pascal Caron

Video Art: Αιμίλιος Αβραάμ

Σχεδιασμός Φωτισμών: Γιώργος Κουκουμάς

Παίζουν: Κωνσταντίνος Γαβριήλ, Ανδρέας Κούτσουμπας, Ειρήνη Κωνσταντίνου, Μάριος Κωνσταντίνου, Κατερίνα Λούρα, Λέα Μαλένη, Νιόβη Χαραλάμπους.

Βρίσκομαι σε πολεμική διάθεση. Νοποτοί αντίπαλοι-εκείνοι που δεν τους άρεσε η «Μεταμόρφωση». Θέλω να συζητήσουμε. Θέλω να αντικρούσω πρώτα το εξής επιχείρημα: η φιλολογία υπερισχύει της θεατρικότητας. Απαντώ: όπως στην καλοκαιρινή «Θηβαΐδα», βασισμένη στο ποιητικό έργο του Στάτιου, έτσι και τώρα, στη θεατρική διασκευή των «Μεταμορφώσεων» του Οβίδιου, η μεταφράστρια, συγγραφέας της διασκευής και σκηνοθέτιδα της παράστασης Μαγδαλένα Ζήρα ξεκινά από μια φιλολογική αγάπη. Την ονομάζω φιλολογική, επειδή στις λογοτεχνικές προτιμήσεις έχει προστεθεί η γνώση, εκείνη η βαθιά, ψηλαφιστή γνώση του γλωσσικού αντικειμένου, της εσωτερικής δομής του έργου, η βασισμένη στη συγκριτική προσέγγιση κατανόησης της έννοιας του ύφους. Τι συμμερίζομαι. Ο Οβίδιος έχει υμνήσει στις «Μεταμορφώσεις» του τη ρευστότητα του κόσμου, την αστάθεια της μορφής, την αλλαγή της υπόστασης. Οι ήρωές του αλλάζουν τον Άνω Κόσμο με τον Κάτω, όπως η Περσεφόνη, η Ευρυδίκη, ο Ορφέας, μετατρέπονται σε πουλιά και σε δένδρα, όπως η Αλκυόνη, ο Κύπκας, ο Φιλήμων, η Βαυκίς, από θύτες γίνονται θύματα, όπως ο Νάρκισσος, και από θύματα θύτες, όπως ο Κέφαλος, από κυνηγοί θήραμα, όπως η Πρόκρις, από ύλη άυλοι, όπως η Ηχώ. Με μόνο μία σταθερή, τον έρωτα.

Και τι έλειψε σ' εκείνους που δε βρίσκουν την παράσταση αρκετά θεατρική; Η κορύφωση; Η σύγκρουση; Δηλαδή, η γραμμική εξέλιξη; Εδώ το

Το δραματικό σχέδιο ήταν περίτεχνο και περίπλοκο. Οι μύθοι περιπλέκονταν μεταξύ τους και η στιγμιαία τραγική κορύφωση μιας ιστορίας συνυπήρχε στη σκηνή με το παιχνίδι άλλης. Μια μελαγχολική αύρα σαν να προερχόταν από τα «Tristia», τις λυπημένες ελεγείες που έγραφε ο Οβίδιος από την εξορία, μια παιχνιδιάρικη διάθεση ανάβλυζε από τα ερωτικά στροβιλίσματα των μύθων. Και όλα αυτά έβρισκαν την έκφρασή τους σ' ένα άριστα οργανωμένο ομαδικό θεατρικό παιχνίδι, σε μίαν άλλη, μη γραμμική, αλλά πολυεστιακή και πολυεπίπεδη μορφή θεατρικότητας.

δραματικό σχέδιο ήταν περίτεχνο και περίπλοκο. Οι μύθοι περιπλέκονταν μεταξύ τους και η στιγμιαία τραγική κορύφωση μιας ιστορίας συνυπήρχε στη σκηνή με το παιχνίδι άλλης. Μια μελαγχολική αύρα σαν να προερχόταν από τα «Tristia», τις λυπημένες ελεγείες που έγραφε ο Οβίδιος από την εξορία, μια παιχνιδιάρικη διάθεση ανάβλυζε από τα ερωτικά στροβιλίσματα των μύθων. Και όλα αυτά έβρισκαν την έκφρασή τους σ' ένα άριστα οργανωμένο ομαδικό θεατρικό παιχνίδι, σε μια άλλη, μη γραμμική, αλλά πολυεστιακή και πολυεπίπεδη μορφή θεατρικότητας.

Είπαν: οι πολλοί μύθοι στη σειρά είναι μονότονοι, κουράζουν. Λέω: η επιλογή των μύθων δεν είναι καθόλου τυχαία, οι ιστορίες δε μοιάζουν,

αλλά αλληλοσυμπληρώνονται. Ο Δευκαλίων και η Πύρρα προλογίζουν τις ιστορίες με το μύθο τους, επειδή συμβολίζουν τη διάκριση της μοίρας του ζευγαριού από τη μοίρα του υπόλοιπου κόσμου. Οι άλλοι μύθοι διαπραγματεύονται το αβάσταχτο της απώλειας του έρωτα, την πίστη και την απιστία ως δύο όψεις ενός νομίσματος, την ερωτική επιθετικότητα και την υποταγή, τη σκληρότητα και τη συγχώρηση, το ιδανικό της ταυτόσημης διάρκειας της ζωής και του έρωτα. Μονοτονία; Μα όχι.

Είπαν: οι ηθοποιοί είναι άνισοι. Λέω: είναι ίσοι χάρη στον έξυπνο καταμερισμό των υποκριτικών βαρών, ίσοι χάρη στην εμπέδωση της απαιτούμενης από το ποιητικό κείμενο στιλιστικής μα-

νιέρας, ίσοι χάρη στην αφοσίωση στο συλλογικό έργο. Από την άλλη, η παράσταση έδινε δυνατότητα για ωραία σόλο, μερικά μικρά, στιγμιαία, άλλα μεγάλα και σημαντικά. Και η Λέα Μαλένη έκανε εξαιρετική εμφάνιση δανείζοντας, αισθάνομαι, το πρόσωπό της στην ανάμνηση που θα κρατήσω από τη «Μεταμόρφωση».

Στην ανάμνηση θα περιλαμβάνονται και τα δημιουργικά κοστούμια της Έλενας Κατσούρη, που συνέβαλαν στη μορφοπλασία και ενίσχυσαν το υποκριτικό παιχνίδι. Η ανάμνηση θα συνοδεύεται με την ευαίσθητη και στιλιστικά ποιητική μουσική του Γιώργου Κολιά. Η εικόνα που θα συγκρατήσω θα είναι κινούμενη, επειδή η κίνηση που έσπασε ο Pascal Caron απέδιδε τη ρευστότητα του κόσμου των μεταμορφώσεων. Οι φωτισμοί του Γιώργου Κουκουμά και το video του Αιμίλιου Αβραάμ συνέβαλαν στη δημιουργία ποιητικής ατμόσφαιρας όπως ταίριαζε στους ελιγμούς του λόγου της παράστασης.

Είπαν: η Μαγδαλένα Ζήρα επιλέγηκε να σκηνοθετήσει παράσταση στη δεύτερη κατά σειρά σεζόν. Λέω: το αποτέλεσμα δικαιώνει αυτούς που έκαναν την επιλογή.